

La innovació originària (en colors)

“Ai Sala-i-Martín, Ai Sala-i-Martín, vull entendre-ho però no puc”.

(Escrit a la porta del lavabo d'un antre sabadellenc)

Un geni barbut de Trèveris, en el seu viatge teòric per desvetllar la llei econòmica fonamental de la societat moderna, va parir un dels passatges més absorbents i captivadors de la història de l'Economia Política, amb l'objectiu de desmuntar les mistificacions ideològiques sobre l'origen del capitalisme. En el capítol 24è d'*El Capital* -un fragment que segur que no ha llegit el destinatari d'aquesta columna, sa majestat Xavier Sala-i-Martín, vistos els malencerts sobre història que ja va demostrar a *El convidat* d'Albert Om-, Marx critica amb una prosa sublim la farsa que justificava l'acumulació originària de capital a mans d'uns pocs basada en una total poca-soltada, sostinguda per la resta d'economistes de l'època: “En un temps ja molt llunyà hi havia, d'una banda, una elit diligent, intel·ligent i per damunt de tot estalviadora i, de l'altra, un lumpen ociós i, particularment, desenfrenat.” A aquesta versió, que per Marx exerceix en l'Economia Política el mateix paper que el pecat original en la teologia, ell hi oposa les veritables causes històriques de l'acumulació primitiva: l'expropiació dels productors directes i, més específicament, “la destrucció de la propietat privada que es funda en el treball propi, és a dir, l'expropiació del treballador”, que permet un element clau del capitalisme: “L'explotació del treball formalment lliure d'altres, és a dir, el treball assalariat”. Un procés històric de desposseïció que es va fer, per descomptat, a sang i foc. Llegiu “L'anomenada acumulació primitiva”, feu-me cas. Tres o quatre vegades.

Veient i patint el primer programa d'*Economia en colors*, programat a la televisió pública que paguem entre tots, no trobo punt de partida més encertat que aquest per assenyalar l'estafa ideològica que suposa aquesta revisitació *cool* neoliberal del mite de l'acumulació originària: diguem-li -proposo- la *innovació originària*. En colors. La punyetera farsa onanista dels dos joves genis en un garatge, de la gran idea original per explicar l'èxit de monstres multinacionals com IKEA, Zara, Apple, Starbucks, i McDonald's. Ni rastre de l'únic i veritable origen del benefici: el treball assalariat.

Clar. No tindria prou rigor econòmic, parlant d'IKEA, atribuir l'acumulació de beneficis a la deslocalització empresarial, a l'explotació sagnant als llocs de producció, a la precarització als llocs de venda o la repressió sindical, o a l'animalada d'haver convertit un objecte abans patrimonial en un objecte de consum obsolet de conseqüències ecològiques irreversibles. Què dius, ara?! Per què explicar que el seu fundador va ser un calvinista mesquí amic de Per Engdahl i Sven Olov Lindholm, líders del moviment pronazi suec? On vas a parar!? Això no seria economia, perquè l'economia s'explica millor dient que 85 persones del món tenen la mateixa riquesa que la meitat del planeta... perquè van tenir una idea de l'hòstia.

En aquesta orgia mística de la maleïda empenedoria, Amancio Ortega apareix com el llest de la classe que va descobrir que produint roba nova cada setmana (i no només dues vegades l'any) podria disparar els seus beneficis, moment del programa en què Marx es recaragola a la seva tomba i es talla les venes amb les pàgines del Llibre II de la seva obra magna sobre el temps de rotació del capital com a factor inversament proporcional a l'acumulació. És ben cert que com menys saps més creus que ets capaç d'inventar. Per no parlar del moment antològic en què Sala-i-Martin parla d'Inditex, amb 6.000 botigues en 80 països diferents, com una empresa de "producció de proximitat". Ens tenen el cap tan devorat que ja no els perjudica ni cagar-se a la nostra cara. I McDonald's? I Starbucks? Deixem-ho.

El símil amb Pep Guardiola (com a innovador originari) i el Barça de les 6 copes és també memorable. És curiós que de la mateixa manera que el de Santpedor respon a la pregunta de si l'èxit d'aquell equip havia nascut de la seva idea de col·locar Messi de fals davanter amb un "no, el mèrit no era meu. Eren els jugadors", Sala-i-Martin no s'ho apliqui quan atribueix les fortunes obscenes dels capitalistes que reverencia i entengui que... són les treballadores. Amb la diferència, a més, que aquestes no es reparteixen el pastís de la riquesa que creen, mentre que els capitalistes es forren amb el treball que no paguen. Per cert, us heu fixat en l'escenografia des de la qual expliquen els èxits de Zara? Ni un treballador. Tot de màquines que van soles i magatzems plens de roba. Visqui el treball immaterial i cognitiu que sosté... Zara. Que la realitat no espatlli mai un -penós- relat.

Per cert, no caldria dedicar ni una sola línia a desmuntar l'ideòleg neoliberal del règim català si autors com Diego Guerrero i obres com la seva *Economia no liberal para liberales i no liberales*, on destrossa literalment per KO Sala-i-Martin, tinguessin una mil·lèsima part del ressò que té l'exconsultor del Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional d'americanes alegres a les nostres televisions. És patètic haver de recordar als senyors de TV3 que existeixen molts corrents de pensament econòmic a part del neoclàssic, tot i que s'entén que sigui quelcom que se'ls escapi, ja que també se'ls escapa a l'absoluta totalitat de les facultats d'economia de Catalunya i de l'Estat.

Ansiosos esperant la segona entrega d'aquesta "egonometria en colors". Molt.